Program för jämställdhet

Sveriges ordförandeskap 2018

Nordiska
ministerrådet

Program för jämställdhet

Sveriges ordförandeskap 2018 i Nordiska ministerrådet

ANP 2017:792

ISBN 978-92-893-5307-6 (PRINT)

ISBN 978-92-893-5308-3 (PDF)

ISBN 978-92-893-5309-0 (EPUB)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2017-792>

© Nordiska ministerrådet 2017

Layout: Louise Jeppesen

Omslagsfoto: unsplash.com

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill styrka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet

Nordens Hus

Ved Stranden 18

1061 København K

www.norden.org

Ladda ner nordiska publikationer: www.norden.org/nordpub

Program för jämställdhet

Sveriges ordförandeskap 2018
i Nordiska ministerrådet

- 05 Inledning av jämställdhetsminister Åsa Regnér
- 09 Prioriterade teman och aktiviteter 2018
- 15 Andra aktiviteter 2018
- 19 Kalender för Sveriges ordförandeskap 2018

FOTO: MAGNUS FRÖDERBERG/NORDEN.ORG

Inledning av jämställdhetsminister Åsa Regnér

Sverige leder Nordiska ministerrådets arbete under 2018. De nordiska länderna har en tradition av att samarbeta och på jämställdhetsområdet har samarbetet pågått i över 40 år. Våra länder har många liknande erfarenheter, vilket inbjuder till att lära från varandra. Som stöd för samarbetet finns det fyraåriga samarbetsprogrammet "Tillsammans för jämställdhet". Sverige väljer att under 2018 prioritera frågor om män och jämställdhet, förebyggande arbete mot mäns våld mot kvinnor samt jämställdhetsintegrering och kommer att genomföra flera nordiska aktiviteter kring dessa teman. Programmet med aktiviteter för det svenska ordförandeskapet 2018 stödjer också de nordiska länderna och Nordiska ministerrådets arbete med att nå målen i Agenda 2030.

Den 15–16 maj 2018 kommer jag, som statsråd ansvarig för jämställdhetspolitiken i Sverige, att stå värd för en återkommande internationell konferens om män och jämställdhet, International Conference on Men and Equal Opportunities (ICMEO). Flera av de nordiska aktiviteterna kommer att vara på temat män och jämställdhet och ge-

nomföras i anslutning till konferensen. Män och jämställdhet blir också tema för det årliga nordiska jämställdhetsministermötet liksom det nordisk-baltiska jämställdhetsministermötet. Frågan om män och pojkars ansvar för att motverka sexuella övergrepp och våld är aktuell, inte minst mot bakgrund av den kampanj om sexuella övergrepp som ägt rum på sociala medier med hashtag "MeToo", vilket även blir något att diskutera och följa upp under vårt ordförandeskap.

De nordiska ländernas erfarenheter av arbete på jämställdhetsområdet är ofta efterfrågade internationellt, vilket förpliktigar oss att dela erfarenheter och diskutera dem i ett internationellt perspektiv. FN:s kvinnokommissions (CSW) möte i mars 2018 är ett sådant tillfälle där Sveriges ordförandeskap bland annat kommer att ordna ett seminarium med de nordiska jämställdhetsministrarna. Avsikten är att bjuda in till dialog för att diskutera utmaningar och möjligheter för jämställdhet, och särskilt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), bland annat i glesbygdsområden och i ett internationellt perspektiv.

Jag är stolt över att det i Sverige 2018 inrättas en jämställdhetsmyndighet. Det innebär att vi har en långsiktig och sammanhållen organisering av arbetet med jämställdhet. Jämställdhetspolitiken i Sverige är ett expansivt politikområde med höga politiska ambitioner,

vilket den nya myndigheten kommer att kunna ge stöd till.

Som ordförande för det nordiska samarbetet 2018 önskar jag er välkomna till årets möten och aktiviteter!

DET NORDISKA JÄMSTÄLLDHETSPOLITISKA SAMARBETET

De nordiska ländernas, Färöarnas, Grönlands och Ålands, samarbete på jämställdhetsområdet drivs av en gemensam vision om ett jämställt Norden med lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter för alla oberoende av kön. Det nordiska jämställdhetssamarbetet har följande övergripande mål:

1. Att bidra till ett effektivare och rikare nationellt jämställdhetsarbete i de nordiska länderna, Färöarna, Grönland och Åland.
2. Att stödja genomförandet av ländernas internationella förpliktelser på jämställdhetsområdet och skapa synergier på tvärs i Norden.
3. Att bidra till att höja kunskapen om jämställdhet och jämställdhetssamarbetet i Norden bland medborgare, parlamentariker och regeringar.
4. Att stödja alla sektorer i Nordiska ministerrådet i arbetet med att främja jämställdhet.

Ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet roterar mellan de nordiska länderna. Samarbetet på jämställdhetsområdet leds av jämställdhetsministrarna, som utgör Ministerrådet för jämställdhet (MR-JÄM). Ämbetsmannakommittén för jämställdhet (ÄK-JÄM) leder det praktiska arbetet och förbereder ministrarnas möten. Till stöd för arbetet, har ett informations- och kunskapsorgan, Nordisk information för kunskap om kön, NIKK, skapats. NIKK är MR-JÄM:s samarbetsorgan och har som huvuduppgift att samla in och förmedla nationell forskning, politik och praktik på jämställdhetsområdet samt att förmedla och synliggöra det nordiska jämställdhetsarbetet.

FOTO: UNSPLASH.COM

FOTO: UNSPLASH.COM

Prioriterade teman och aktiviteter 2018

Inom ramen för det nordiska jämställdhetssamarbetet kommer det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2018 att fokusera på:

- Män och jämställdhet
- Förebyggande arbete mot mäns våld mot kvinnor
- Jämställdhetsintegrering

Det svenska ordförandeskapet avser också att stödja pågående nordiskt arbete för jämställdhet på arbetsmarknaden med fokus på utrikesfödda kvinnors möjligheter och villkor.

En ytterligare uppgift blir att ansvara för det nordiska samarbetet internationellt och bidra i internationella erfarenhetsutbyten vid FN:s kvinnokommissionens möte, CSW62, samt att ansvara för flaggskeppsprojektet "Nordic Gender Effect at Work" som är ett svar på efterfrågan på de nordiska ländernas lösningar på jämställdhetsområdet för att skapa ett hållbart samhälle.

Män och jämställdhet

I det nordiska samarbetsprogrammet för 2015–2018 är mäns och pojkars aktiva deltagande i jämställdhetsarbetet

ett tvärgående tema. Det är centralt att undersöka och beakta mansrollen i olika situationer i samhället, på arbetsmarknaden och i familjer för att främja jämställdhet. En del av arbetet med män och jämställdhet är att belysa och granska stereotypa maskulinitetsnormer och vilka begränsningar de kan ha för pojkar och män.

Sverige kommer den 15–16 maj 2018 att stå värd för en internationell konferens om män och jämställdhet, International Conference on Men and Equal Opportunities (ICMEO). Temat för konferensen är "Maskulinitet och normkritiskt arbete" och ICMEO syftar till att på ett europeiskt plan synliggöra frågor om män och jämställdhet och bidra till att mäns engagemang och frågornas integrering i jämställdhetsarbetet ökar. I samband med ICMEO genomförs en rad nordiska ordförandeskapsaktiviteter på temat män och jämställdhet.

På temat maskulinitet genomför Sverige ett seminarium med fokus på mansroller och mäns och pojkars ansvar för att motverka människohandel för sexuella ändamål.

De nordiska civilsamhällsorganisationer som arbetar med män och jämställdhet får möjlighet att utveckla sitt samarbete genom ett nätverksmöte, som också ger möjlighet att utvidga kontakterna mot europeiska organisationer som deltar i ICMEO. Det nordiska nätverket får också i uppdrag att ansvara för en öppen föreläsning vid konferensen.

**Arbete för att motverka mäns våld mot kvinnor
motverkar ofta även våld mot barn.**

Den tredje nordiska aktiviteten är ett seminarium om insatser riktade mot pojkar och unga män i syfte att förebygga mäns våld mot kvinnor, och våld som sker i en hederskontext. Detta följer upp tidigare ordförandeskaps arbete med att utbyta erfarenheter kring våldsförebyggande arbetssätt mellan de nordiska länderna.

NIKK får också i uppdrag att visa upp nordiska projekt som handlar om män och jämställdhet och som nordiska ministerrådet står bakom genom den nordiska jämställdhetsfonden.

Tema vid MR-JÄM

De nordiska jämställdhetsministrarnas möte 2018 kommer att genomföras i anslutning till ICMEO, dit ministrarna också bjuds in att delta. Erfarenheter från arbetet med maskulinitet och jämställdhet ska följas upp och diskuteras vid ministermötet.

Förebyggande arbete mot mäns våld mot kvinnor

Det könsrelaterade våld, som framför allt drabbar flickor och kvinnor, omfattar olika typer som våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck

samt människohandel för sexuella ändamål. Arbete för att motverka mäns våld mot kvinnor motverkar ofta även våld mot barn.

Sverige kommer att genomföra en rad aktiviteter, som syftar till att fortsätta och fördjupa det nordiska erfarenhetsutbytet om arbete med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Ett seminarium om nordiskt arbete med att förebygga mäns våld mot kvinnor särskilt i en hederskontext kommer att genomföras inom ramen för ICMEO. Ytterligare ett seminarium om maskulinitet och mäns och pojkars ansvar för att förebygga människohandel för sexuella ändamål ska genomföras inom ramen för ICMEO. Aktiviteterna behandlar även Män och jämställdhet och nämns även under den rubriken.

Sverige inleder arbetet med att ta fram en forskningsrapport om prostitution i Norden under ordförandeskapsåret. Rapporten ska belysa unga kvinnor och mäns erfarenhet av prostitution samt på vilka sätt unga kvinnor och män kommer i kontakt med prostitution idag. Ett seminarium, där preliminära

resultat från rapporten om prostitution diskuteras, kommer att genomföras under senhösten 2018.

Jämställdhetsintegrering

Nordiska ministerrådets arbete med jämställdhetsintegrering baserar sig på den process som de nordiska samarbetsministrarna godkände 2008. Processen innebär att samtliga fack-

Sverige inleder arbetet med att ta fram en forskningsrapport om prostitution i Norden under ordförandeskapsåret.

FOTO: UNSPLASH.COM

ministerråd ansvarar för att integrera jämställdhet i sina verksamheter och att MR-JÄM har en stödjande roll gentemot sektorerna.

Jämställdhetsintegrering är strategin för att genomföra det nordiska programmet för jämställdhetssamarbetet "Tillsammans för jämställdhet – ett starkare Norden 2015–2018".

Det svenska ordförandeskapet kommer också att stödja arbetet med att skapa en stabil struktur för jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet och sekretariatet.

Sverige gör en satsning för att integrera jämställdhet i det övergripande svenska ordförandeskapsprogrammet, samt i de aktiviteter som ska genomföras inom de olika sektorerna. Som ett stöd för detta genomförs utbildningar för att höja kompetensen i jämställdhetsintegrering bland tjänstepersoner med ansvar för ordförandeskapsprojekt och samordning av nordiska frågor.

Det svenska ordförandeskapet kommer också att stödja arbetet med att skapa en stabil struktur för jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet och sekretariatet. Arbetet leds av NIKK med stöd från Nationella sekretariatet för Genusforskning vid Göteborgs universitet som kommer att genomföra utbildningar i jämställdhetsintegrering för Nordiska ministerrådet. I arbetet kan de nordiska ländernas modeller för att arbeta med jämställdhetsintegrering tjäna som stöd.

FOTO: UNSPLASH.COM

FOTO: UNSPLASH.COM

Andra aktiviteter 2018

Jämställdhet och arbetsliv

De nordiska länderna utmärker sig genom att ha ett nästan lika högt deltagande av kvinnor som män i arbetslivet. Samtidigt finns en rad utmaningar på området som måste lösas. En av dem är ett lägre deltagande i arbetslivet av utrikesfödda kvinnor.

Under 2018 fortsätter Sverige att prioritera arbetet med jämställdhet i arbetslivet med särskilt fokus på inkludering av utrikesfödda kvinnor på arbetsmarknaden. I samarbete med arbetslivssektorn genomför jämställdhetssektorn en konferens 2018. Under Norges ordförandeskap 2017 riktades MR-JÄM:s stödordning, den Nordiska Jämställdhetsfonden, in på att prioritera projekt om jämställdhet i arbetslivet, vilket även kommer att synliggöras under det svenska ordförandeskapet.

Agenda 2030

MR-JÄM kommer att bidra till Nordiska ministerrådets arbete med FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agenda 2030 uppmärksammar uttryckligen att det är avgörande att ett jämställdhetsperspektiv integreras systematiskt i genomförandet av målen för att dessa

ska kunna uppnås. Jämställdhetsfrågor lyfts både som ett eget mål i agendan, mål 5, samt genom flera av agendans övriga delmål. Målen i Agenda 2030 motsvarar flertalet av de prioriterade områdena i de nordiska jämställdhetsministrarnas samarbetsprogram för 2015–2018.

Nordiska evenemang vid

FN:s Kvinnokommission (CSW)

Det årliga mötet i FN:s Kvinnokommission (CSW 62) äger rum i New York den 12–23 mars 2018. Huvudtema för 2018 är "Utmaningar och möjligheter i att uppnå jämställdhet och stärka kvinnor och flickor i glesbygden". Översynstema är "Kvinnors deltagande i, och tillgång till, media, informations- och kommunikationsteknologi som ett instrument för kvinnors utveckling" (fritt översatt). Genom att aktivt delta i FN:s Kvinnokommission 2018 kan de nordiska länderna bidra till det internationella erfarenhetsutbytet samt synliggöra det nordiska jämställdhetssamarbetet. Det kommer att ordnas ett seminarium med de nordiska ministrarna, där dessa har möjlighet att diskutera de nordiska ländernas erfarenheter och utmaningar när det gäller jämställdhet, och särskilt

SRHR, bland annat i glesbygdsområden och i ett internationellt perspektiv. Det kommer även att ordnas ett expertseminarium om jämställdhet på gles- och landsbygden i den nordiska regionen. Vid expertseminariet ska jämställdhetskartor, som tydliggör hur det ser ut med jämställdheten för glesbygdens kvinnor och flickor och män och pojkar, främst i Norden, men även i andra regioner, presenteras. NIKK ges i uppdrag att ta fram jämställdhetskartor i samarbete med Nordregio.

Statsministerinitiativet

Nordiska ministerrådet lanserade 2017 statsministerinitiativet "Nordic Solutions to Global Challenges" för perioden 2017–2019. Syftet är att öka kunskapsförmedling och främja gemensamma nordiska initiativ, liksom att bidra till att möta den ökande internationella efterfrågan på innovativa samhällslösningar på områden där de nordiska länderna har spetskompetens.

Ett av de områden som initiativet omfattar är jämställdhet. Det lanseras som flaggskeppsprojektet "The Nordic Gender Effect at Work" och tar sikte på att förmedla nordiska erfarenheter

från arbetet med jämställdhet i arbetslivet som ett sätt att möta globala utmaningar såsom att uppnå hållbara samhällen. De nordiska ländernas erfarenheter på områden som föräldraledighetssystem, barnomsorg, flexibla arbetstidsarrangemang samt organisatoriska lösningar och ledarskap är i fokus. Att de nordiska länderna tidigt investerade i jämställdhet i arbetslivet har medfört goda arbetsvillkor, hög sysselsättningsnivå för både kvinnor och män och har gett kvinnor och män bättre möjlighet att kombinera familj och arbetsliv.

MR-JÄM tilldelades ägarskap för projektet 2017 och avser att fortsätta att förmedla samlad nordisk kunskap vid internationella högnivåmöten under 2018. Detta bidrar även till Nordiska Ministerrådets arbete med att uppnå FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling.

Nordiskt-baltiskt samarbete

Vid det nordisk-baltiska jämställdhetsministermötet 2016 antogs ett ramverk för samarbetet mellan Ministerrådet för jämställdhet (MR-JÄM), och Estland, Lettland och Litauen (NB8).

Ett nordiskt-baltiskt ministermöte genomförs under Sveriges ordförandeskap i samband med MR-JÄM. Ett tema för diskussion vid mötet kommer att vara män och jämställdhet liksom det fortsatta samarbetet mellan norden och Baltikum. Flera teman i det nordiska sektorprogrammet för det nordiska jämställdhetssamarbetet för 2015–2018 är relevanta för det fortsatta nordisk-baltiska samarbetet.

Till den internationella konferensen om män och jämställdhet, ICMEO, bjuds även de baltiska jämställdhetsministrarna in.

Nordiska ministerrådet och de baltiska staterna samarbetar bland annat inom området människohandel. Det svenska ordförandeskapet och de nordiska kontoren i de baltiska staterna kommer att samarbeta i genomförandet av seminariet om människohandel för sexuella ändamål som ska äga rum vid ICMEO.

Nytt samarbetsprogram för det nordiska jämställdhetssamarbete 2019–2022

De nordiska jämställdhetsministrarna gav 2017 Nordiska ministerrådets sekretariat och det norska ordförandeskapet i uppdrag att inleda arbetet med framtagande av ett nytt samarbetsprogram för det nordiska jämställdhetssamarbetet 2019–2022.

Det svenska ordförandeskapet ansvarar, i samarbete med sekretariatet och NIKK, för att fortsätta arbetet med att ta fram ett nytt samarbetsprogram som kan beslutas av MR-JÄM under 2018.

Kalender för Sveriges ordförandeskap 2018

Februari	7.2	ÄK-JÄM i Köpenhamn
Mars	12.3	Expertseminarium CSW62 i N.Y.
	14.3	Ministerseminarium CSW62 i N.Y.
April	12–13.4	Konferens om utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden i Stockholm
Maj	15–16.5	Seminarium om människohandel för sexuella ändamål i Stockholm
	15–16.5	Nätverksträff samt öppen föreläsning MÄN i Stockholm
	15–16.5	Seminarium om nordiskt arbete med att förebygga mäns våld mot kvinnor i Stockholm
	16.5	MR-JÄM i Stockholm
	16.5	NB8 ministermöte i Stockholm
Juni	13.6	ÄK-JÄM i Köpenhamn
Oktober	28.10–2.11	Nordiska Rådets session, Oslo
November	28.11	ÄK-JÄM i Göteborg/ JÄMY
	29.11	Seminarium om rapport om prostitution i Göteborg

Nordiska ministerrådet
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn K
www.norden.org

ANP 2017:792
ISBN 978-92-893-5307-6 (PRINT)
ISBN 978-92-893-5308-3 (PDF)
ISBN 978-92-893-5309-0 (EPUB)